

Πόσον παιδαριώδης ἦτο ἀκόμη ἡ καρδιά της! Ὅποια περιωρισμένη καὶ πλήρης βασάνων ζωὴ ἀνεπτύσσεται διὰ τῆς ἀπλῆς ταύτης διηγήσεως πρὸ τῶν πνευματικῶν ὁμμάτων τοῦ ἐμπόρου. Καὶ ἐν τούτοις ὁπόση εὐγνωμοσύνη διὰ πᾶν εὐτύχημα, ὅπερ τῇ συνέβη. Ὅποια ἱλαρότης καὶ εὐχαρίστησις διὰ πάσας τὰς σκληρὰς δοκιμασίας!

Ὅταν ὁ Φιλοθέου ἀπεχωρίσθη ταύτης ἀνεπόλει εἰσέτι εἰς τὴν μνήμην του τὴν εἰλικρινῆ τῆς θείας ὁμιλίαν. Τοὺς ἄλλους εἶχε λησμονήσει ἐντελῶς· ὅτε δὲ βραδύτερον ἀνεμνήσθη αὐτῆς τῶν δύο ἐκείνων παρὰδόξων συντρόφων, ἐσκέπτετο μετὰ θλίψεως περὶ αὐτῶν, οἵτινες σπεύδοντες διὰ παντὸς μέσου καὶ ἀπνευστί πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, δὲν κατώρθωσαν νὰ εὕρωσιν οὔτε εὐτυχίαν, οὔτε εἰρήνην.

Λ.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΣΚΗΝΑΙ

THE

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ ΕΡΗΜΟΥ.

(Συνέχ. καὶ τέλος. Ὁρ. φυλλ. 416.)

—ΘΩΘ—

Ἡ πρὸς τὸν Ἀνισίτον Καθράλ ἐπιστολὴ εἶχεν ἀναχωρήσει πρὸ ἡμερῶν· ἔως δὲ νὰ ἔλθωσιν οἱ προσκληθέντες ὁ δὸν Ἐστεβάν ἐφρόντιζε νὰ χορηγῇ πρὸς τὸν ξένον αὐτοῦ, τὸν σίρ Ἐρρίκον, μυρίας ἀφορμὰς διασκαδεάσεως, φέρων αὐτὸν ποτὲ μὲν εἰς μέρος ὅπου ἐτελεῖτο παράδοξος χορὸς, ποτὲ δὲ εἰς πεδιάδας ὅπου ἐθηρεύοντο διὰ βρόχου ἵπποι θυμοειδεῖς, καὶ ἄλλοτε ἐπιδεικνύων τὴν πλουσίαν καὶ ὠραίαν φύσιν τῆς ἐρήμου. Ἀλλὰ καὶ μόνος περιεφέρετο πολλάκις ὁ Ἀγγλος εἴτε χάριν κυνηγίου, εἴτε καὶ πρὸς πλουτισμὸν τῆς βοτανικῆς αὐτοῦ συλλογῆς. Κατὰ τινὰ τῶν ἐκδρομῶν τούτων, ἐλθὼν εἰς μέρος ὠραῖον ἀνεπαύθη μετὰξὺ ὑψηλῶν χόρτων καὶ ἀπεκοιμήθη. Ὅτε δὲ ἐξύπνησεν ἦτο ἤδη νύξ, ἀλλὰ καθαρωτάτη, ὥστε διέκρινε πάντα τὰ περὶ αὐτόν. Καὶ ἐνῶ ἤταιμάζετο νὰ σκηωθῇ ἤκουσεν ἐκεῖ πλησίον τὴν φωνὴν τῆς Κάρμεν καὶ τοῦ υἱοῦ της Ἰωσήφ.

— *Μαμίτα*, ἔλεγεν αὐτός, μὲ φωνὴν ἱκετευτικὴν, σὲ παρακαλῶ, μὴν τὸ κρύψης ἀπὸ τὸν δὸν Ἐστεβάν, τρέξε νὰ τὸ εἰπῇς.

— Ἐγὼ! ἀνέκραξεν ἡ Κάρμεν μετ' ὀργῆς, καὶ διὰ τί;

— Διότι ὁποῖος κρατεῖ ξένα πράγματα εἶναι κλέπτης.

— Κλέπτης! ἐπανέλαθεν ἐκείνη μὲ στρηνῇ φωνήν.

Κλοπὴν ἐνομάζεις αὐτό! Καὶ οἱ Ἰσπανοί, οἱ δὲ παῖοι ἄρπαζαν ὅλα μας τὰ πράγματα, κτήματα, ἄλογα, ποίμνια καὶ μᾶς ἀπεδίωξαν, τί ἔκαμαν; Καὶ ὅταν πάρωμεν ὀπίσω ὅ,τι μᾶς ἀνῆκε, λέγεις ὅτι τοῦτο εἶνε κλοπή;

— Πλὴν, *μαμίτα*, εἰπέ με· σὺ ἐμάζωξες τοῦτον τὸν θησαυρόν; σὺ τὸν ἀπέκτησες μὲ τὴν ἐργασίαν σου; Τί δικαίωμα ἔχεις; κανέν, νομίζω. Τοιαύτην λοιπὸν ἀμοιβὴν ἀνταποδίδεις εἰς τὸν δὸν Ἐστεβάν, ὁ ὁποῖος μᾶς μεταχειρίζεται ὡς ἰδιά του τέκνα δεκαπέντε χρόνους; Ὁχι, ὅχι, *μαμίτα*, δὲν θὰ τὸ κάμῃς, εἶμαι βέβαιος. Θὰ ὑπάγῃς μόνη σου νὰ εἰπῇς εἰς τὸν δὸν Ἐστεβάν, ὅτι γνωρίζεις τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι θαμμένος ὁ θησαυρὸς τοῦ Σάντα Ρόζα.

Ἡ Κάρμεν δὲν ἀπεκρίθη· μετὰ μικρὰν δὲ σιωπὴν ἠρώτησεν ὁ Ἰωσήφ·

— Δὲν μὲ λέγεις, *μαμίτα*, πῶς ἀνεκάλυψες τὸν θησαυρόν αὐτόν;

— Μίαν νύκτα ἐπιστρέφουσα ἀπὸ τὰ δάση, εἶδα ζῶον τὸ ὁποῖον ἔσκαπτε τὴν γῆν· καὶ ἐπειδὴ ἦτον ἀστροφεγγιὰ παρετήρησα κάτι τὸ ὁποῖον ἔλαμπεν. Ἐσκυψα καὶ εἶδα δύο, τρία τάλληρα καὶ ἐν τῇ δύο νομίσματα χρυσᾶ. Τὴν ἐρχομένην ἡμέραν ἐπέστρεψα μὲ μίαν δίκελλαν, ἔσκαψα καὶ ἤύρα ἓνα μέγαλον σιδηρένιον κιβώτιον καὶ πολλὰ φλωρία μέσα εἰς σάκκους καλοραμμένους.

— Καὶ δὲν εἶπες τίποτε; ἠρώτησεν ὁ Ἰωσήφ.

— Τίποτε, διότι εἶχα τοὺς λόγους μου.

— Σὲ παρακαλῶ, μάνα μου, ἐπανέλαθεν ἐκεῖνος μὲ φωνὴν γλυκεῖαν, εἰπέ το εἰς τὸν δὸν Ἐστεβάν, ἢ θὰ τὸ εἰπῶ ἐγὼ...

Ἐπειδὴ δὲ ἐν τοσοῦτῳ ἀπεμακρύνθησαν οἱ ὁμιλοῦντες ὁ σίρ Ἐρρίκος δὲν ἤκουσέ τι περιπλέον· ἐπανῆλθε δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἐπαυλιν, περίεργος ὢν νὰ ἴδῃ ποῦ θὰ καταντήσῃ ἐπὶ τέλους ἡ ὑπόθεσις αὐτῇ.

Τὴν ἐπιούσαν ὁ Ἰωσήφ ἐλθὼν ἀπὸ πρωῒας εἰς τοῦ σίρ Ἐρρίκου ἠρώτησεν αὐτὸν μὲ ἥθος ἀνήσυχον·

— Μήπως ἴδετε τὸν ἀδελφόν μου; Δὲν ἦλθε νὰ κοιμηθῇ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐδῶ, οὔτε αὐτός οὔτε ἡ μάνα μου. Ἐρχομαι ἀπὸ τὰ ἱπποστάσια· δύο ἀπὸ τὰ καλλήτερά μας ἄλογα λείπουν... Δὲν ἤξεύρω τί τρέχει· φοβοῦμαι κανέν δυστύχημα... Λαμβάνετε τὴν καλοσύνην νὰ ὑπάγωμεν μαζὶ εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ δὸν Ἐστεβάν; ἔχω κάτι νὰ τῷ εἰπῶ.

Ὁ σίρ Ἐρρίκος ἠκολούθησε τὸν νέον. Ἐλθόντες δὲ εἰς τὴν αἴθουσαν εὗρον καὶ αὐτὸν καὶ τὰς δύο θυγατέρας του, τὴν μὲν Εὐσπλαγχνίαν ἐτοιμάζουσαν μόνη τὸ ἐθνικὸν ποτὸν, τὴν δὲ Λύπην δίδουσαν τροφὴν εἰς τὰς δορκάδας καὶ τὰ πτηνά. Ὁ Ἰωσήφ διηγήθη ἀκριβῶς τὰ μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς μητρὸς του δια-

τρέξαντα τὴν παρελθοῦσαν. Καὶ ὁ μὲν δὸν Ἑστεβάν ἤκουε μετὰ προσοχῆς, ἡ δὲ Εὐσπλαγγνία στρέφουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν Ἰωσήφ ἐφάνετο θαυμάζουσα αὐτὸν καὶ ἐπαιρομένη μάλιστα διὰ τὴν πίστιν του.

Μετὰ μεσημβρίαν μετέβησαν ὅλοι εἰς τὸ καταδειχθὲν μέρος, ἔσκαψαν καὶ ἀνεῦρον τὸ κιβώτιον καὶ τινὰς σάκκους... Τὸ κιβώτιον περιεῖχε πολύτιμα ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ σκεύη, ἐξ ὧν πολλὰ ἦσαν ἀδμαντοκόλλητα.

Ἀλλὰ καὶ οἱ σάκκοι, πλὴν ἑνὸς μόνου σεσηπότος ἕνεκα τῆς πολυκαιρίας, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐχύθησαν τὰ ὀλίγα νομίσματα, περὶ ὧν εἶχεν εἰπεῖ ἡ Κάρμεν, ἦσαν ἀνέπαφοι. Τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰωσήφ ἔλαβε θάρρος, διότι εἶχεν ὑποπτειθῇ τὸ μυστήριον τῆς μητρὸς του· αὕτη ὅμως, μίαν ἡμέραν προτοῦ, εἶχε μεταφέρει εἰς ἄλλο δάσος ὀγκώδη σάκκον περιέχοντα πολὺν ἀριθμὸν φλωρίων, ἱκανὸν νὰ παραμυθῇ τὴν πλεονεξίαν τῶν κατοίκων, καὶ νὰ καταπείσῃ αὐτοὺς νὰ προσβάλωσι τὴν ἔπαυλιν.

Ε΄.

Ἐνῷ δὲ εἰσῆρχετο ἡ ἄμαξα ἡ φέρουσα τοὺς θησαυροὺς εἰς τὴν πύλιν τῆς ἐπαύλεως, ἐφθασε καὶ ὁ δὸν Ἀνισίτος μὲ τοὺς υἱοὺς του. Τούτους ἰδοῦσα ἡ Εὐσπλαγγνία ἐγένετο κάτωχρος· ἡ Λύπη ἐρυθρίασασα ἐμειδίκαε καὶ ὁ Ἰωσήφ συνωφρυνώθη. Ὁ δὲ σὶρ Ἑρρίκος ἐνόησε δι' ἑνὸς μόνου βλέμματος τὸ μυστήριον. Μετὰ τὰς πρώτας φιλορρονήσεις ὁ δὸν Ἑστεβάν ἔδαιξεν εἰς τοὺς ξένους τοὺς ἀνευρεθέντας θησαυροὺς, καὶ στραφεὶς ἠθέλησε νὰ παρουσιάσῃ εἰς αὐτοὺς τὸν πιστὸν Ἰωσήφ· ἀλλ' οὗτος εἶχεν ἀναχωρήσει.

Τὸ δ' ἑσπέρας καλέσας αὐτὸν εἰς τὸν κοιτῶνά του, ἐνεχείρισεν αὐτῷ ἐσφραγισμένον φάκελλον καὶ εἶπε·

— Χάρις εἰς σὲ ἀπέκτησα τὸν θησαυρὸν τῶν γονέων μου· διὰ τοῦτο δίδω καὶ εἰς σὲ τὸ μερίδιόν σου. Ἐντὸς τούτου τοῦ φακέλλου εὐρίσκεις ἔγγραφον δωρητήριον, διὰ τοῦ ὁποίου σὲ χαρίζω τὴν ἔπαυλιν Ρομέρα. Εἶναι εἰς καλὴν θέσιν, ἔχει δένδρα, νερά, βοσκὰς καὶ πέντε ἕως ἑξ ἑκατομμύρια κτήνη. Ἡ οἰκία εἶναι εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ διὰ πέντε χρόνους ἀκόμη θὰ κάμω ἐγὼ ὅλα τὰ ἔξοδα. Μετὰ δέκα δὲ ἡ δεκαπέντε ἔτη θὰ εἶσαι ἀπὸ τοὺς πλουσιωτέρους τοῦ τόπου τούτου.

Ὁ δὲ Ἰωσήφ ἀκίνητος καὶ ἑκθαμβος ἐσιώπα· ἀλλ' ἐπὶ τέλους πεσὼν εἰς τοὺς πόδας τοῦ δὸν Ἑστεβάν καὶ ἀσπασθεὶς τὴν χεῖρά του·

— Κύριε, εἶπε, καὶ πατέρα μου, φύλαξε τὰ πλοῦτή σου καὶ συγχώρησέ με μόνον νὰ ζήσω πλησίον σου.

Καὶ ὁ δὸν Ἑστεβάν συγκινηθεὶς· — Γιέ μου, ἀπεκρίθη, χαρίζων σε τὴν ἔπαυλιν, δὲν ἔχω κατὰ νοῦν νὰ σ' ἐξορίσω· ἐξ ἐναντίας, ἐπιθυμῶ νὰ μὴν ἀπομα-

κρυνθῇς, διότι πιθανώτατον μετ' ὀλίγον νὰ μείνῃς μόνος μου.

Ὁ Ἰωσήφ δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ ἐννοήσῃ τὸν δὸν Ἑστεβάν· ἡ καρδία του ἐπληρώθη ἰδρῶς ψυχρὸς ἀνέβλυσεν εἰς τὸ μέτωπόν του καὶ εἶπεν ἀγωνιῶν·

— Εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, κύριε! ὁ Θεὸς νὰ σὲ ἀνταποδώσῃ τὰς τόσας χάριτας.

Καὶ ἐξῆλθε δρομαῖος. Ἐκεῖνος δὲ καλέσας αὐτόν·

— Ἰωσήφ, εἶπεν· ὁ διοικητὴς τῆς Σανταφέ δίδει χορὸν, εἰς τὸν ὅποιον εἴμεθα προσκεκλημένοι· ἐμεῖλε δὲ νὰ ὑπάγωμεν σήμερον· ἐπειδὴ ὅμως ἐπροχώρησεν ἡ ἡμέρα τὸ ἀνεβάλαμεν διὰ τὴν αὔριον πολλὰ πρωτὶ, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὸν καύσωνα. Θὰ ἔλθῃς καὶ σύ;

— Ὁχι, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωσήφ αἰσθανόμενος μεγίστην ἀνάγκην μοναξίας. Τοῦ Δημητρίου ὁ ἀδελφὸς εἶναι ἄρρώστος, καὶ ἐπειδὴ θὰ ὑπάγῃ νὰ τὸν ἰδῇ μὲ παρεκάλεσε νὰ τὸν ἀναπληρώσω.

Ὁ δὸν Ἑστεβάν ἐφάνη δυσαρεστηθεὶς. — Ἐπεθύμουν, εἶπε, νὰ σὲ παρουσιάσω εἰς τὸν διοικητήν· πλὴν ἄλλοτε.

Τὸ ἑσπέρας συναλθόντες πάντες εἰς τὴν κοινὴν αἴθουσαν, οἱ μὲν ἄνδρες συνδιελέγοντο περὶ ἵππων καὶ πολιτικῶν, αἱ δὲ δύο ἀδελφαὶ κατεγίνοντο εἰς τὴν προετοιμασίαν τῶν ἐνδυμάτων τοῦ χοροῦ· καὶ πρὸς τὴν γωνίαν, μεταξὺ σχεδὸν σκότους, ὁ Ἰωσήφ ἱστάμενος, εἶχε τὰ βλέμματα προσπλωμένα ἐπὶ τῆς Εὐσπλαγγνίας, καὶ παρετήρει μελαγχολικῶς ὅλα τῆς τὰ κινήματα. Ὁ δὸν Ἑστεβάν διηγείτο πρὸς τοὺς φίλους του πῶς ὁ ἵππος του Κορεζὸν τὸν ἔσωσεν ἐν καιρῷ τῆς ἐπαναστάσεως διὰ τῆς μεγίστης αὐτοῦ ταχύτητος. — Τοιαῦτα ἄλογα, προσέθετο ἐπὶ τέλους, εἶναι σπάνια· καὶ ὅμως ἔχω σήμερον καὶ ἐν ἄλλο, ὅχι κατώτερον.

Δὲν εἶχε δὲ τελειώσει τὴν ὁμιλίαν του, ὅτε μακρὸς χρεμετισμὸς ἀντήχησεν. Ὅλοι ἔτειναν τὸ οὖς, καὶ ἤκουσαν καὶ δεύτερον. Ὁ Ἰωσήφ ἔδραμε πρὸς τὴν αὐλὴν, ὁ δὸν Ἑστεβάν εἶπεν ὅτι εἶναι ὁ Πάλομος καὶ ὅτι ἐγνώριζε τὴν φωνὴν του. Ἐδραμε δὲ καὶ αὐτὸς ἀμέσως, κατόπιν δὲ καὶ πάντες οἱ λοιποί· ὁ Πάλομος εἶχε πέσει πλησίον τῆς πύλης, ὅπως πνευματικῶν καὶ ἑντρομος. Ἡ Εὐσέβεια, κρατοῦσα λύχνον, παρετήρει αὐτόν, ἐνῷ ὁ δὸν Ἑστεβάν, εἰς τὸν ὅποιον ὁ ἵππος ἐκεῖνος ἦτο προσφιλες, τὸν ἐχάδευσεν. Ὅτε δὲ ἔφερε τὴν χεῖρά του πρὸς τὴν χαίτην, ἠσθάνθη σκληρόν τι πρᾶγμα, καὶ παρατηρήσας εἶδε τεμάχιον φλοιοῦ δένδρου, ἐφ' οὗ ἦσαν κεχαραγμένα ταῦτα· « Πράσσε, Σανταρόζα! » Θὰ εἶναι, εἶπεν ὁ σὶρ Ἑρρίκος, εἶδησις στελλομένη ἀπὸ φίλον· νομίζω λοιπὸν φρόνιμον νὰ λάβωμεν ἀμέσως τὰ μέτρα μας.

Οἱ ὑπηρέται τῆς ἐπαύλεως καθὼς καὶ αἱ ὑπηρετίδες εἶχον συνέλθει πάντες ἑντρομοί. Ὁ Ἰωσήφ καὶ

ὁ Καθράλ ἐφαίνοντο ἀνήσυχοι, καὶ μόνος ὁ δὸν Ἑστεβάν ἐδείκνυεν ἀταραξίαν. Πάντες τότε ἀπετάθησαν πρὸς τὸν σὶρ Ἑρρίκον καὶ εἶπον· — Συμβούλευσέ μας, κύριε, τί νὰ πράξωμεν.

Ὁ σὶρ Ἑρρίκος μετέφερεν ἀμέσως εἰς τὴν τρίτην αὐλὴν τοὺς Λιθίοπας καὶ τὰς Λιθιοπίδας διατάξας αὐτοὺς νὰ σιωπῶσι· μετὰ ταῦτα, συναθροίσας ἐγέμισεν ἐπιμελῶς πάντα τὰ ὕπλα, καὶ ἐδειξεν εἰς δύο μικρὰ παιδία πῶς νὰ κατασκευάζωσι φουσέκια. Ἦτο τότε σχεδὸν μεσονύκτιον· μεταβάς πρὸς τὴν πύλην, ἐξεκλείδωσεν αὐτήν, τὴν δὲ βαρεῖαν ἔμαζαν, ἥτις ἔμελλε νὰ μεταφέρῃ τὸν δὸν Ἑστεβάν καὶ τὴν οἰκογένειάν του εἰς τὸν χορὸν, ἐτοποθέτησε πρὸ τῆς πύλης, καὶ μεταξὺ τῶν τροχῶν ἔβαλε πάλαιά βαρέλια πλήρη χώματος καὶ λίθων, ὅπισθεν δὲ τούτων παρέταξε τοὺς πολεμιστάς. Καὶ ἀφοῦ ἔκλεισε τὸ παράθυρον καὶ ἐσθίεν ὅλα τὰ φῶτα, πλὴν τοῦ τῆς ἐκκλησίας, ἀνέβη εἰς τὸ δῶμα καὶ παρτήρει τὸν ὀρίζοντα. Ἡ σελήνη εἶχεν ἀνυψεῖται καὶ ἦτο εὐκόλον νὰ ἴδῃ τις μακράν. Πάντα δὲ ἦσαν ἡσυχα.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ὁ σὶρ Ἑρρίκος ἐνόμισεν ὅτι εἶδε μέλανά τινα πράγματα κινούμενα, ἅτινα προχωροῦντα ταχέως ἐφάνησαν μεγαλήτερα. Ἦσαν δὲ ἵπποι, ἄνθρωποι, λόγχοι καὶ τέλος πάντων τριάκοντα περίπου Ἰνδοί. Καὶ ὅτε ἐφθασαν πλησίον τῆς ἐπαύλεως σταθέντες συνδιελέχθησαν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν πεζεύσαντες, ἠνοιξαν σιγαλὰ τὰς θύρας τῶν παραρτημάτων, καὶ εὐρόντες αὐτὰ εὐκαιρα, ἐφώνησαν· φωνὴ δὲ τις τὴν ὁποίαν ἤκουσε καθαρά ὁ σὶρ Ἑρρίκος εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο παράδοξον, διότι ὁ οἰκοδεσπότης ἦτο ἀπών. Περιήλθον ὅλην τὴν οἰκίαν, καὶ ἀφοῦ ἐβεβαιώθησαν ὅτι πανταχοῦ ἦτο σκότος καὶ σιωπὴ ἐπροχώρησαν πρὸς τὴν μεγάλην πύλην.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ἄνθρωπός τις, ἐξελθὼν ἐξω τῆς γρμμῆς τῶν Ἰνδῶν, ἐπροχώρησεν· εἶδεν καὶ ἀνεγνώρισεν αὐτὸν ὁ σὶρ Ἑρρίκος, τοσούτῳ τρομερὰν ἐνόμιζεν τὴν ἐκ μέρους τοῦ προδοσίαν, ὥστε ἐδυσπίσται καὶ εἰς τοὺς ἰδίους τοῦ ὀφθαλμοῦς· ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο ἡ Κάρμεν. Κατέβη τότε ἀπὸ τὸ δῶμα, ἦλθεν εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ ἰδὼν ὅτι πάντες κατεῖχον τὰς ὀρισθείσας θέσεις, ἐστάθη καὶ αὐτὸς πλησίον τοῦ Ἰωσήφ, οὐτινος ἡ ἀλλοίωσις τὸν κατέπληξεν. Ὁ σὶρ Ἑρρίκος ἔμελλε νὰ δώσῃ τὸ σύνθημα τῆς μάχης. Σιωπὴ ἐπεκράτει βαθυτάτη καὶ μόνος ἤκούετο ὁ ποδοβολητὸς τῶν ἵππων τῶν Ἰνδῶν. Ἐπὶ τέλους ἐσείσθη ἡ πύλη, ἥτις οὔσα, ὡς εἵπομεν, ἀκλειδωτος, ἠνοιγῇ μετὰ πατάγου, καὶ ἀμέσως εἰσέρρευσαν οἱ Ἰνδοὶ εἰς τὴν εἰσοδὸν, ἀγνοοῦντες τὸν προμαχῶνα τὸν αὐτοσχεδιασθέντα, ὡς εἵπομεν, εἰς τὴν αὐλὴν. Ὁ σὶρ Ἑρρίκος ἔδωκε τὸ σύνθημα, καὶ ἀμέσως ἀντήχησεν ἡ

θρόος πυροβολισμός, ὅστις κατετάραξε τοὺς Ἰνδοὺς, ἐξ ὧν δύο ἢ τρεῖς πληγωθέντες ἔπεσαν· ἔπεσαν δὲ καὶ τρεῖς ἵπποι. Οἱ λοιποὶ παρέλαβον τοὺς τραυματίας, καὶ ἐξω φρενῶν, ὠρυόμενοι ὡς δαίμονες, ἐπανήλθον πρὸς τὸν προμαχῶνα καὶ ἠγωνίζοντο νὰ ὑπερβῶσιν αὐτόν. Διαρκούσης τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Ἰνδῶν ὁ σὶρ Ἑρρίκος εἶχε διατάξει νὰ γεμισθῶσιν ἐκ νέου αἱ κκραβίαι· καὶ αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τὸ πολύκαννον ὅπλον τοῦ ἡτοιμάζετο νὰ πυροβολήσῃ· ἀλλ' ὁ Ἰωσήφ, κρατήσας τὸν βραχίονά του· — Ἡ μάνα μου! ἀνέκραξεν ὀδυρόμενος.

Καὶ τῶντι ἦτο ἡ Κάρμεν, ἥτις κρατοῦσα λόγχην, καὶ ὁμοίᾳ πρὸς πληγωθεῖσαν τίγριν ἠγωνίζετο ν' ἀναβῇ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ προμαχῶνος· ἠγγίξε δὲ νὰ ἀναβῇ καὶ νὰ εὐρεθῇ κατέναντι τοῦ υἱοῦ τῆς, ὅτε οὗτος στενάξας κατέπεσεν· ἄρατός τις χεὶρ ἀκοντίσασα βέλος διεπέρασε τὴν καρδίαν του. Ὁ σὶρ Ἑρρίκος ἀνεγείρας μετέφερεν ἀμέσως καὶ ἀπέθετο αὐτὸν εἰς τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας, εἰς ἣν εἶχον καταφύγει ἡ Εὐσπλαγχνία καὶ ἡ Λύπη. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τραυματισθεὶς ἐκινδύνευεν, ὁ σὶρ Ἑρρίκος ἐκάλεσε τὴν Εὐσπλαγχνίαν· αὕτη δὲ, φέρουσα ἔτι τὸ ἔνδυμα τῆς ἐορτῆς, ἐφάνη εἰς τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας. Καὶ δὲν εἶπε μὲν οὔτε λέξιν ὅτε εἶδε τὸν Ἰωσήφ, γονυπετήσασα ὁμῶς παρ' αὐτῷ ἔλαβε τὴν χεὶρά του καὶ τὴν ἔσφιγγεν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ψυχορραγούντος μετεφέροντο ἀδιακόπως ἀπὸ τῆς Εὐσπλαγχνίας εἰς τοὺς πολεμιστάς, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ Καθράλ ἐμάχοντο ἀτάραχοι καὶ ἀνδρείοι. Ἡ Εὐσπλαγχνία ἐννοήσασα τὴν σκέψιν τοῦ ἀγωνιῶντος, ἐκλινε τὴν κεφαλὴν πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπε· — Ἰωσήφ, εἰς μόνον τὸν Θεὸν ἀνήκει ἡ ζωὴ μου...

Γαλήνῃ διεδέχθη τὴν ἀγωνίαν τοῦ Ἰωσήφ· τὰ χεῖλη του ἐκινήθησαν, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ ὁμιλήσῃ· μειδίσμα δὲ γλυκὺ καὶ τελευταῖον διέσχισεν αὐτά... Ἡ Εὐσπλαγχνία, λαβοῦσα τὴν λευκὴν αὐτῆς ἐπωμίδα ἐκάλυψε τὸ σῶμα τοῦ νεκροῦ, καὶ ἐπανελθοῦσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐγονυπέτησε πρὸ τοῦ ἐσταυρωμένου. Τὸ φῶς τοῦ λύχνου ἐφεγγε τὸ ὠραῖόν τῆς πρόσωπον, ὑπὲρ τὸ ὅποιον ἔλαμπεν ἔτι τὸ πολύτιμον διάδημα τῆς ἐορτῆς. Ἐκλαίει δὲ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς εἰς παρακειμένην γωνίαν· ὁ δὲ σὶρ Ἑρρίκος ἐπανήλθε περίλυπος εἰς τὸν προμαχῶνα.

Ἐν τοσούτῳ οἱ Ἰνδοὶ δειλιάσαντες ἀνεχώρησαν. Ὁ σὶρ Ἑρρίκος ἐπρότεινε νὰ τοὺς καταδιώξωσιν, ἀλλ' ὁ δὸν Ἑστεβάν δὲν ἠθέλησε λέγων, ὅτι μεταξὺ δασῶν ἢ καὶ εἰς τὴν πεδιάδα ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ ὑπερισχύσωσι. Μαθὼν δὲ τὸν θάνατον τοῦ Ἰωσήφ ἐκλαυσε πικρῶς, καθόσον μάλιστα προησθάνετο ὅτι ὁ ἄωρος οὗτος θάνατος ἔμελλε νὰ ἐπενεργήσῃ ἀπαισίως εἰς τὴν ζωὴν του. Καὶ ὅτε εἶδε τὴν βαθυτάτην λύπην τῆς θυγατρὸς τοῦ Εὐσπλαγχνίας, ἐπείσθη ἔτι

μᾶλλον. Σεβόμενος ὅμως τὸ αἶσθημά της οὐδέποτε ὠμίλησεν αὐτῇ περὶ τοῦ Ἰωσήφ.

Μετά τινες ἡμέρας ὁ σὶρ Ἑρρίκος μετακληθεὶς εἰς Λονδὶνον ἠτοιμάσθη ν' ἀναχωρήσῃ· ἀπεχωρίσθη δὲ ἀπὸ τῶν φίλων του μετὰ πολλῆς λύπης, διότι μεταξὺ αὐτῶν καὶ τὴν μελαγχολίαν του εἶχε λησμονήσει, καὶ τὴν χαρὰν καὶ τὴν θλίψιν των εἶχε συναισθανθῇ.

Μετά τινα καιρὸν ὁ δὸν Ἐστεβάν ἔγραψεν εἰς τὸν σὶρ Ἑρρίκον, ὅτι οὐδεὶς ἐγίνωσκε τί ἀπέγεινεν ἡ Κάρμεν καὶ ὁ Ἐμμανουήλ, ὅτι ὅμως πάντες ἐπίστευον ὅτι οὗτος εἶχε στείλει τὸ διὰ τοῦ ἵππου ἐκεῖνο μήνυμα. Ἡ Εὐσέβεια ἐπίστευεν ὅτι ὁ διάβολος, τιμωρῶν τὴν ἀγνωμοσύνην των, τοὺς ἤρπασε. Προσέθετο δὲ ὁ δὸν Ἐστεβάν ὅτι ἡ Εὐσπλαγχνία δὲν θέλει ν' ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ αὐτὸν, καὶ ὅτι ἡ Λύπη δὲν θέλει ν' ἀφήσῃ τὴν ἀδελφὴν της.

Μετά δέκα ἔτη ἀξιωματικὸς τις τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ, συστατήριον ἔχων πρὸς τὸν δὸν Ἐστεβάν, ὑπῆγε νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς κατοίκους τῆς ἐπαύλεως τοῦ Σάντα Ρόζα. Ἐλθὼν δὲ περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἶδε τυφλὸν γέροντα καθήμενον περὶ τὴν πύλν μεταξὺ δύο ὠραιότατων καλογραιῶν. Ὁ ξένος ἐγένετο δεκτὸς μετὰ τῆς αὐτῆς φιλοφροσύνης, μεθ' ἧς ἄλλοτε καὶ ὁ σὶρ Ἑρρίκος. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν ἔρημον τὰ πράγματα δὲν μεταβάλλονται, ὁ ἀξιωματικὸς εὔρε τὰ πάντα ὅπως τὰ εἶχε περιγράψει ἐκεῖνος. Μόναί αἱ μικραὶ δορκάδες ἔλειπον. Καὶ ὅτε ἠτοιμάζετο νὰ ἐρωτήσῃ τί γίνονται, εἶδε, διαβαίνων ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας, μικρὸν περιδέραιον κρεμάμενον πρὸς τὸ ἱερὸν βῆμα. Καὶ ἐνθυμηθεὶς ὅτι ἦτο ἐν τῶν δύο ἐκείνων τὰ ὅποια, ὡς εἶχεν εἰπῇ ὁ σὶρ Ἑρρίκος, κατεσκευάσθησαν ὑπὸ τοῦ Ἰωσήφ, ἐσιώπησε· διότι ἐγίνωσκεν ὅτι περὶ τῶν προσφιλεστέρων εἰς τὰς γυναῖκας ἐνθυμήσεων, αὐταὶ οὔτε ὁμιλοῦσιν οὔτε πρέπει νὰ ὁμιλῇ ἄλλος εἰς αὐτάς. Ἀλλ' ὅτε μίαν τῶν ἡμερῶν ἀνέφερε τι περὶ τῆς μεμονωμένης καὶ ἐρημικῆς ζωῆς τῶν δύο ἀδελφῶν·

— Νεωτέρᾳ οὖσα, ἀπεκρίθη ἡ Εὐσπλαγχνία, ὑπεβλήθην εἰς σκληρὰν δοκιμασίαν, ἐνεκα τῆς ὁποίας καὶ σήμερον ἔτι πάσχω. Καὶ ὅμως εὐχαριστοῦμαι συζῶσα μὲ τὴν λύπην μου. Τοῦτο ἦτο τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ· διὰ τί νὰ πράξω διαφορετικά;

(Ἐκ τῆς Revue des Deux Mondes.)

ΕΟΡΤΑΙ ΙΝΔΙΚΑΙ.

Αἱ εορταὶ Σνάν Γιάτρα καὶ Ροῦθ Γιάτρα, τασσόμεναι μετὰ τῶν πρώτων ἐν Ἰνδίᾳ, ἀποτελοῦσι τὰ περιώνυμα κρόνεια τοῦ Ἰαγγερνώ, εἰς ᾧ συρρέουσι μυ-

ριάδες Ἰνδῶν πάσης τάξεως καὶ πάσης ἡλικίας. Γυναῖκες, φέρουσαι ἐπ' ὤμου τὰ βρέφη αὐτῶν, ἔρχονται μακρόθεν πεζαί, διατρέχουσαι 30 καὶ 40 μίλια τὴν ἡμέραν· τὰς δὲ νύκτας, τὰς πρὸ τῆς τελευτῆς, πάντες οἱ δρόμοι εἶναι μεστοὶ ἀνδρῶν, γυναικῶν, παιδίων κοιμωμένων εἰς τὸ ὑπαιθρον. Κύριος σκοπὸς τῆς εορτῆς ταύτης ὑπῆρξεν ἀπ' αἰῶνος ἡ ἐξάπλωσις καὶ συντριβὴ πολλῶν ὑπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ Ἰαγγερνώ· εἰ δὲ καὶ ἀπηγόρευσε τὸ ἀπάνθρωπον τοῦτο ἔθιμον ἡ βρετανικὴ ἐξουσία, ὅμως οἱ ἐνθεομανεῖς εὐρίσκουσι τρόπον νὰ τηρῶσιν αὐτό. Ἰδοὺ δὲ πῶς διηγείται τὰ περὶ τούτου αὐτόπτης Ἀγγλος·

« Ἡ εορτὴ ἤρξατο τὴν 18 Ἰουνίου, ἡμέραν Κυριακὴν, καθ' ἣν οἱ ἱερεῖς ἐξήγαγον τὸν θεὸν ὅπως λούσωσιν αὐτὸν, ἐτελείωσε δὲ τὴν 6 Ἰουλίου ἐπαυελθόντος τοῦ Θεοῦ, ὑπὸ μυρίων χειρῶν συρομένου, εἰς τὴν πρώτην θέσιν. Εἶδον καὶ τὰς δύο ταύτας τελευτάς, ἐκ δὲ τῆς περιγραφῆς μανθάνομεν πῶς οἱ Ἰνδοί, διὰ τὸν ἐκπολιτισμὸν τῶν ὁποίων καταβάλλομεν τόσους ἀγῶνας, ἐκπληροῦσι τὰ τῆς θρησκείας αὐτῶν εἴκοσι μίλια μακρὰν τῆς πρωτεύουσας τοῦ κράτους.

« Τὰς εορτάς οἱ κάτοικοι τῆς Βεγγάλης συνειθίζουσι νὰ τρώγωσι κατὰ κόρον ζυμαρικά, καὶ νὰ θορυβῶσιν ὅλη δυνάμει. Τὴν πρώτην λοιπὸν ἡμέραν τῆς εορτῆς καὶ ἔφρχον καὶ ἐθαυρόβησαν εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον, ἐνῷ ἡ θερμοκρασία ἦτο τοιαύτη, ὥστε βεβαίως εὐρωπαϊὸς ἤθελε πέσει κεραυνόπληκτος· ἡ γῆ ἔκαιεν ὡς πῦρ.

« Ἐν τῇ μεταξὺ τούτῳ συνοδίᾳ τις ἐλθοῦσα διέσχισε τὰ πλήθη. Καὶ πρώτοι μὲν ἐπορεύοντό τινες, (τῶν ὁποίων προηγείτο ἐτερόφθαλμος γέρων ὁμοιάζων πρὸς ληστήν) φέροντες ἀργυρὰς ράβδους· μετ' αὐτοὺς δὲ ἤρχετο φάλαγξ *λάττε οὐαλλά*, ἥτοι ἀνδρῶν κρατούντων ράβδους, ὅπως ἀπομακρύνωσι τὰ πλήθη· εἶτα μουσικοὶ τινες, καὶ ἐπὶ τέλος ἐκεῖνος τὸν ὅποιον πάντες περιέμενον μὲν ἀνυπόμονοι, ὑπεδέχθησαν δὲ μετὰ σεβασμοῦ, συνανοῦντες τὰς χεῖρας καὶ ἀναβιβάζοντες αὐτὰς ἱκετευτικῶς εἰς τὸ μέτωπον, ὁ θεὸς λέγω Κρίσνας. Ἦτο δὲ μικρὸν ξύλινον ἀγαλμάτιον, φέρον ἐνδυμα πολυχρώματον, πεζίζον αὐλὸν, καὶ καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑπὸ οὐρανίσκον ἀποτρέποντα τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου μὴ φλογίσωσι τὴν ἱερὰν αὐτοῦ κεφαλὴν. Μετὰ ταῦτα ἤρχετο πλῆθος ἄπειρον λαοῦ, τὸ ὅποιον συνώδευεν ὠρυόμενον τὸν θεόν. Ἐπὶ τέλος ὁ Κρίσνας ἐφθασεν εἰς εὐρύχωρον πλατεῖαν, ὅπου μέγας ἀριθμὸς Ἰνδῶν ἐπροσκύνουν μεγάλα ξύλα ἀνθρωποειδῆ κόκκινα καὶ κίτρινα. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑπῆρχε καὶ τερατώδης κεφαλή, ἀφ' ἧς ἐκρέματο χάλκινος βραχίων ἔχων τὴν παλάμην ἀνοικτὴν, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ εὐσεβεῖς